

Seminární práce
Identifikace sportovních talentů

Složky determinující osobnost

OBSAH

1.1. Úvod	3
1.2. Složky determinující osobnost	4
1.2.1. Endogenní činitelé	4
1.2.1.1. Genetická podmíněnost talentu	4
1.2.1.2. Kalendářní věk, Biologický věk a Sportovní věk ...	5
1.2.2. Exogenní činitelé	8
1.2.3. Vzájemná interakce endogenních a exogenních činitelů	10
1.3. Závěr	12
1.4. Seznam použité literatury	12

1.1. Úvod

„Talent má mnoho různých tváří. Přichází v rozmanitých tvarech a podobách.“

JONAS RIDDERSTRALE

Talent obecně je výrazným projevem dispozic jedince pro cílenou specializovanou činnost. Talent není obecně jednodimenzionální, může zahrnovat dispozice pro několik specializovaných činností. Pak se stává kardinálním problémem rozhodování, kterou oblast dále preferovat a cíleně ovlivňovat. Bohužel zde vystupuje do popředí hodnotová orientace jedinců nebo prostředí, zejména rodiny, která může cíleně potlačit „nevhodné“ dimenze jedincova talentu. Při řešení problému talentu je třeba respektovat to, že jeho plná realizace se může projevit až po určitém, někdy dosti dlouhém období patřičné kultivace, a že talentovaný jedinec musí dostat alespoň minimální podmínky pro svůj rozvoj. Ne každý je však natolik odolný, aby se projevil i přes „nevhodné“ prostředí, v němž se momentálně nachází. Pozorovatelné příznaky se objevují u talentovaných jedinců již v raném dětském věku a je tedy na rodině, aby byla schopna tyto projevy identifikovat a umožnit jedincův další rozvoj. V dalším období se pak výrazným způsobem na formování talentu podílí školní prostředí. Talent pro danou specializovanou činnost nejsme schopni často identifikovat přímo. Proto ho hodnotíme na základě projevů nebo dovedností, které považujeme za určující, které však ve skutečnosti určující pro daný talent být nemusí. Aktuální sportovní výkon je výslednicí mimořádných dispozic, tj. talentu, a příslušného tréninku. Je třeba si uvědomit, že výskyt talentovaných jedinců v populaci je velmi limitovaný a proto je žádoucí se alespoň pokusit talent využít, což vyžaduje oprostít se od některých předsudků, vesměs spojených s hodnocením činnosti talentovaného jedince. V současnosti se ukazuje jako rozhodující prvek vyhledávání talentovaných jedinců nejen jeho zachycení, ale zvláště pak způsob jeho kultivace. Setkáváme se s novým prvkem, kterým jsou ekonomické podmínky. Řada činností je natolik finančně náročná, že jsou uzavřeny pro potenciální jedince z ekonomicky slabších vrstev. Objasnění podstaty sportovního nebo pohybového talentu vyžaduje odpovědi na následující otázky: Co je sportovní talent? Jak jej identifikovat v současné populaci? Jak postupovat při jeho kultivaci? (Bunc,2000)

Sportovní talent je souhrn dispozic jedince pro podání sportovního výkonu v časovém období často vzdáleném od okamžiku jeho objevení (Bouchard a kol., 1997; Joch, 1992). Pro jeho definici je třeba stanovit atributy, které ho mohou charakterizovat. Jejich vypovídací hodnota je vždy determinována rozvojem poznání a jeho využitím daným posuzovatelem. Zde je nasnadě otázka, zda je možné obecně definovat jakýkoli sportovní talent. Domníváme se, že neexistuje vyčerpávající definice všech typů sportovního talentu. Důvodem je mnohostrannost některých sportovních činností, kde dochází k vzájemné kombinaci měřitelných, možno říci známých atributů, s těmi, které mohou být definovány pouze omezeně nebo dokonce vůbec ne. (Bunc,2000)

Kritérií pro posouzení pohybových talentů je velké množství a jsou základem rozsáhlého vědeckého problému z pohledu obsahu i etiky.

Sportovní výkon se na celém světě stále více uvažuje jako ekonomická komodita, trénink se tudíž může uvažovat jako činnost investiční a jedním z předpokladů efektivnosti a návratnosti této investice je sportovní talentovanost adepta sportovní kariéry. Předpokladů je hodně, metodologickým problémem je jejich včasná měřitelnost a prognóza jejich rozvoje. Ještě vážnějším problémem je jejich váha (důležitost) a vzájemná kompenzovatelnost. Zatímco např. somatické nebo funkční předpoklady pro konkrétní sport jsou poměrně dobře stanovitelné a kvantifikovatelné (měřitelné), patří psychologické předpoklady k těm nejproblematictějším, jak z hlediska stanovení, tak z hlediska včasné diagnostiky. (Hošek, 2006)

Ve své seminární práci se budu zabývat problematikou: Složky determinující osobnost.

1.2. Činitelé determinující osobnost

Při posuzování základních předpokladů pro výběr talentů se setkáváme se dvěma základními oblastmi, které zásadně ovlivňují osobnost sportovce a jejich interakcí:

1. Endogenní činitelé
2. Exogenní činitelé
3. Vzájemná interakce endogenních a exogenních faktorů

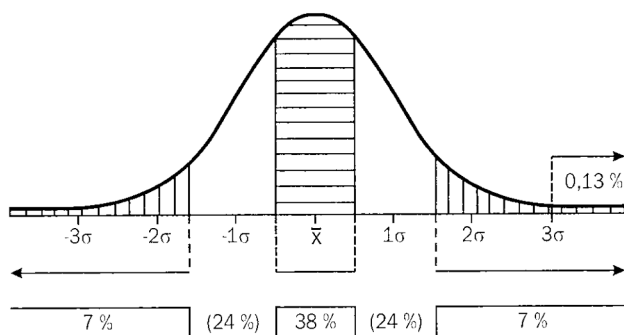
Všechny tyto oblasti mohou mít jak stimulační tak inhibiční vliv.

1.2.1. Endogenní činitelé

Jsou různé dispozice a vlastnosti, které tvoří vnitřní podstatu osobnosti jedince. Jsou reaktivní základnou chování. Mohou být vrozené nebo dědičné.

1.2.1.1. Genetická podmíněnost talentu

Dědičnost (genetika), neboli vrozené vlastnosti a schopnosti jedince předané z genotypu rodičů s velkou mírou podobnosti právě po nich jsou schopnosti tvořící míru nadání, tedy talent. Jedná se o schopnosti, které jsou kódovány v genotypu rodičů a na nich se mohli, ale nemuseli projevit. Posuzování genetické podmíněnosti talentu vychází z pravděpodobnosti normálního rozdělení četnosti, které dokládá, že výskyt sportovního talentu je nerovnoměrný a vzácný, ne každý je talentem, má mimořádné schopnosti (dokázáno pomocí vysvětlení funkčnosti Gaussovy křivky - rozložení průměru a extrémních hodnot, výjimečných stavů).

Obr. 1: Graf znázornění předpokladů četnosti výskytu jednotlivých úrovní sportovní výkonnosti v populaci (Kovář, 1994)

Graf ukazuje rozložení četnosti určitého jevu v tzv. normální populaci. Konec Gaussovy křivky, extrémní pozice.

Z oblasti genetické podmíněnosti dále hodnotíme tzv. index heritability neboli index dědičnosti. Ten je chápán jako rozdíl vnitrotřídní korelace páru jednovaječných a dvojevaječných dvojčat. To znamená, že je posuzována těsnost vztahů určitých rysů u jednovaječných dvojčat a ta je hodnocena s těsností vztahů těch samých rysů u dvojevaječných dvojčat.

Jako nejvíce geneticky určené jsou obecně brány předpoklady somatické (tělesná výška a tělesné rozměry) a rychlostní (reakční a lokomoční rychlost). Nejméně geneticky determinovány jsou koordinační a psychické vlastnosti - formují se v průběhu dění života, sportovního tréninku. (Urbánková, 2008)

1.2.1.2. Kalendářní věk, Biologický věk a Sportovní věk

- Prvním je tzv. kalendářní věk. Dítěti je devět let a narodilo se 19. března. Znalost kalendářního věku je tedy velmi jednoduchá.
- Druhým věkem je tzv. věk biologický. Ten je dán nikoliv datem narození, ale konkrétním stupněm biologického vývoje organismu. Nemusí se shodovat s věkem kalendářním.
  - pokud je jedinec více biologicky vyspělý, než kolik mu je podle data narození let, potom hovoříme o tzv. biologické akceleraci a naopak
  - pokud se jeho biologický vývoj opoždí za kalendářním věkem, potom hovoříme o tzv. biologické retardaci (je zcela odlišného charakteru od retardace mentální).
- Třetím je tzv. sportovní věk, což je doba, po kterou se daný jedinec věnuje sportovní přípravě, tedy jak dlouho už systematicky a pravidelně trénuje v daném sportovním odvětví. Tento věk hraje určitou roli při posuzování dosažené výkonnosti dětí. Jedinci,

kteří budou stejně staří, ale budou mít výrazně odlišnou délku sportovního věku, budou mít s velikou pravděpodobností i různou výkonnost.

Pro trénink mládeže je nezbytné znát biologický věk, neboť ten koreluje s přiměřeností. Přiměřenost je v tréninku mládeže stěžejní. Je však možné, aby trenér využil znalosti o biologické akceleraci jedince k tomu, aby např. začal s cíleným silovým tréninkem, oproti jedinci, který je retardovaný a ještě pro rozvoj síly není dostatečně zralý.

Velký význam má znalost biologického věku pro stanovení míry talentovanosti, kdy je naprosto zásadní při výběru odlišit od sebe stupeň talentovanosti a akceleraci biologického vývoje. Jinak by bylo možné, aby velmi talentované dítě bylo hodnoceno hůře jen z toho důvodu, že je biologicky retardované oproti dítěti, které je biologicky akcelerované, ač netalentované.

V současné době se k hodnocení biologického věku ustálilo několik hodnocení, přičemž k nejčastěji používaným patří:

- I. Úroveň výšky a hmotnosti, které jsou hodnoceny na základě vývojových křivek, tzv. nomogramů. Porovnává se aktuální výška dítěte s předpokládanou výškou v dospělosti, biologický věk se stanovuje ve třech krocích:
  - a) Vypočítání předpokládané výšky dítěte v dospělosti na základě výšky otce a matky za použití speciálních rovnic (tzv. predikčních rovnic), k základním z nich patří:
$$\text{chlapci} = (\text{výška otce} + (\text{výška matky} \times 1,08)) : 2$$
$$\text{děvčata} = (\text{výška otce} \times 0,923) + \text{výška matky} : 2$$

Stanovujeme, do jakého výškového pásma by dítě v dospělosti mělo patřit.
  - b) Posouzení aktuální výšky dítěte a určení, do jakého výškového pásma aktuálně patří.
  - c) Posouzení výškového pásma aktuální výšky dítěte a výšky v dospělosti, hodnotíme, zda jsou pásma shodná či ne, toto posouzení je zcela orientační a ne zcela přesné.
- II. Stupeň osifikace kostí = kostní věk, určuje na základě osifikace kostí reálnou úroveň biologické zralosti, metodou získání hodnot je rentgenové snímání konců kostí - epifyzárních jader
- III. Stupeň rozvoje sekundárních pohlavních znaků - pohlavní věk.
Pohlavní věk se stanovuje na základě rozvoje sekundárních pohlavních znaků. U chlapců se jedná o vývoj penisu, pubického ochlupení a axilárního ochlupení. U děvčat je zjišťován stupeň rozvoje prsou pubického a axilárního ochlupení a věk první menstruace. Tyto údaje jsou porovnávány s různými typy škál. Jedna z nejběžnějších je škála 0-4 přičemž 0 je nejméně vyvinutý znak, 4 již zralý stupeň.

IV. Stanovení prořezávání druhých zubů - zubní věk.

Prořezávání druhých zubů je charakteristickým znakem mezi 6-14 rokem. Zubní věk se stanovuje na základě poměru těch druhů zubů, které se ještě neprořezali v plném počtu a těch, které se již kompletně prořezaly. Výsledek se porovnává s tabulkovými hodnotami.

V. Intracelulární (BCM) a extracelulární (ECM) hmoty.

Pro potřeby identifikace sportovního talentu lze také využít závislosti ECM/BCM na věku za využití tzv. molekulárního modelu tělesného složení. V rámci těchto šetření je výhodné posoudit detailněji tělesné složení, zvláště pak množství svalové hmoty, která využívá kyslík, a je tudíž předpokladem pro svalovou práci (BCM). Rozhodující je velikost poměru ECM/BCM. Tento koeficient s rostoucím věkem klesá.

Hlavními parametry vnitřních (endogenních) faktorů nebo li míry talentovanosti jsou:

- Somatická stavba (somatotyp, tělesná stavba, morfologické parametry...)
- Dovednosti (herní činnosti jednotlivce, sportovní dovednosti, technika...)
- Vlastnosti (výkonově intelektuální, pracovitost, snaha se prosadit...)
- Kondice (kondiční, koordinační, elastické parametry...)

Předpoklady ke snadnému, rychlému a kvalitnímu zvládnutí nových pohybových úkolů. Tyto předpoklady se mohou různě překrývat, spojovat, doplňovat či vylučovat. Mezi některými existuje úzká souvislost. V těchto vazbách mohou vytvářet specifickou složku nebo obecnou složku sportovního talentu. (Dovalil, 2005)

Somatická stavba

- Morfologické a antropometrické parametry (biologické) - tělesná výška hmotnost, somatotyp, proporcionalita, složení těla, držení těla a dále v závislosti na sportovní specializaci také speciální antropometrické a morfologické parametry (např. distribuce svalových vláken zásadně ovlivňuje rychlostní či vytrvalostní výkony).

Kondice a dovednosti

- Funkční parametry - chápány jako základ kondičního rozvoje. Většinou se pod termínem funkční zdatnost či funkční parametry v literatuře chápe kardio - respirační zdatnost (tj. schopnost transportovat a využít kyslík tkáněmi).
- Stimulace všech pohybových schopností (koordinační, silová, rychlostní, kondiční, pohyblivostní, vytrvalostní, technická, taktická a psychologická příprava) s ohledem na věkové zvláštnosti (objem, intenzita, výběr cvičení, metod)

Vlastnosti

- Psychologické parametry

→ V souvislosti s psychickými faktory se vydělují tři základní skupiny psychických faktorů výkonnosti: psychické schopnosti, emoční motivačně proměnné a ostatní osobnostní vlastnosti. Psychologické faktory však nejsou v prepubertálním věku dostatečně stálé a podléhají častým změnám (Perič, 2004).

1. Psychické schopnosti - základní:

- a) senzorické schopnosti (např. odhad vzdálenosti);
- b) senzomotorické schopnosti, které chápeme jako určité propojení senzorických schopností s pohybovou odpovědí;
- c) intelektuální a tvůrčí schopnosti (např. ve sportovních hrách předpoklady k taktickým dovednostem, improvizaci, netradiční řešení soutěžních situací).

2. Emočně motivační proměnné - základní motivující tendence:

- a) potřeba pohybu (např. malé děti nutně potřebují pohyb ke svému vývoji a je více než vhodné, aby se základní motivací sportu stala potřeba pohybu před hmotným oceněním);
- b) potřeba výkonu

3. Osobnostní vlastnosti - jedná se především o vlastnosti:

- a) temperamentové, které se podílejí na „typu“ osobnosti (např. pro sprintera by bylo nevýhodou být flegmatik);
- b) charakterové - určující „navyklý“ způsob chování v určité situaci (např. jedinci, kteří jsou z rodiny zvyklí „pracovat“, např. provádět domácí práce či starat se o hospodářství, mívají menší problémy s „tréninkovou morálkou“);
- c) sociálně psychologické, které souvisí se vznikem sociálních rolí a se členěním sportovce do sociálních skupin (např. neformální vůdci bývají ve sportu úspěšnější než „odstrkovaní“ členové skupiny),(Perič, 2004).

1.2.2. Exogenní činitelé

Jsou veškeré vnější podmínky, které umožňují existenci jedince a v nichž se realizuje jeho vývoj. Je to proces složitě integrace, adaptace a diferenciací, který se promítá v provázanosti jednotlivých vztahů mezi vnitřními a vnějšími podmínkami.

Prostředí je souhrn všech vnějších podnětů, které působí na organismus a na něž je organismus schopen vhodným způsobem reagovat. Vlivem prostředí, především sociálního, se rozvíjí dědičná výbava, psychický život sportovce, vytváří se jeho vědomí, formuje se jeho osobnost. Vlivy prostředí jsou jedním z okruhů činitelů, které se dlouhodobě podílejí na formování sportovní výkonnosti, rozhodují o zhodnocení talentu. Prostředí, sociální i přírodní, vytváří okruh lidí, věcí a jevů okolního světa. Vlivem prostředí se dědičná výbava jedince rozvíjí, mění se jeho organismus, vytváří se jeho psychika, člověk se formuje jako

osobnost. Velký vliv má rodina, podstatnou úlohu sehrávají škola, učitel, třídní kolektiv, okruh kamarádů i sportovní oddíl.

Vnější (exogenní) faktory jsou dané především vlivem prostředí a to jak širším (bydliště, kulturní, politické zázemí) tak užším (rodina, klub, apod.). Patří mezi ně:

- Zázemí (rodina, škola, parta...)
- Trénink (trenér, program...)
- Podmínky (klub, podmínky pro trénink, kvalita vybavení...)

Faktory vlivu okolností obvykle ovlivněné i náhodou

- Zdraví (nemoci, zranění...)
- Příznivý souhrn okolností (dobrý tým, dostat šanci...)

Na organismus jedince působí vnější podněty, na které je organismus vhodným způsobem schopen reagovat. Vlivem prostředí, především sociálního, se rozvíjí dědičná výbava jedince, jeho psychický život, vytváří se jeho vědomí, formuje se jeho osobnost. Zásadní a komplexní vliv na dítě má rodina s převažující výchovnou funkcí.

Rodina:

- Sebedůvěra sportovce – hlavní roli při jejím získání mají rodiče dítěte (pozitivně a bohužel i negativně)
- Motivace k sportování – začátek sportování prostřednictvím rodičů, kamarádů, vlastním přesvědčením, vlivem trenéra
- 63% psychologického tlaku na dítě vyvíjí rodiče, různými kulturami je tento tlak chápán a využíván různě
- Řešení konfliktů sportu u dětí (zatížení, neúspěch, neobjektivnost atd.) příznivě ovlivňuje aktivita rodičů a jejich vzdělání a odbornost
- Rodina a přátelé v průběhu výkonnostního růstu sportovce přestávají být primárním motivem, do popředí vystupuje materiální motivace, motivace být nejlepší apod.

Trenér a program:

- Rozpoznání skutečné úrovně nadání
  - Oddělení akcelerační od talentu.
  - Oddělení projevu naučeného od vrozeného.
- Výběr ve správném věku
  - Nejtalentovanější jedinec musí projít ontogenetickým vývojem.
  - Onemocnění a úrazy se promítají do procesu růstu.
- Sport a práva dětí
  - Dítě nemá samostatnou právní odpovědnost, povinností rodičů i trenérů je chránit jej proti poškození.

- Rodiče, trenér a lékaři jsou povinni kompenzovat negativní vlivy, které mohou ovlivnit dítě.
- Sledování výchozího stavu všech hodnot určujících míru talentovanosti v souvislosti s tempem rozvoje (vícestupňové hodnocení vybraných ukazovatelů v pravidelných intervalech).
- Absolvovaný trénink (raná specializace, všestrannost, řízení, koncepce a stavba tréninku...).
- Odbornost trenéra, didaktická způsobilost

Podmínky:

- Materiální podmínky, realizační tým, vybavení, finanční a časové, prostorové možnosti
- Sociální podmínky (interpersonální vztahy, společenské sociální prostředí)
- Podnební a povětrnostní podmínky (teplota...)
- Pitný a stravovací režim, klid regenerace

Zdraví:

- Zdravotní stav - ať zjevný nebo poškození vrozené, skryté či získané vlastní sportovní činností, oběhový a dýchací systém, soustava opěrná a pohybová (kosterní, kloubní a svalový systém) - což je klíčová oblast pro zohlednění oblasti regenerace při kontinuálním zatížení.
- Nemoci, zranění

Příznivý souhrn okolností:

- Šance k realizaci
- Kvalita klubového zázemí
- Dobrý trenér

1.2.3. Vybrané interakce exogenních a endogenních činitelů

Interakce složek ovlivňujících talentovanost jedince probíhá ve velmi těžce předvídatelném sousledu událostí a dějů. Relativně dobře definovatelní činitelé ovlivňující předpoklady jedince se dostávají v průběhu vývoje jedince do předem těžko odhadnutelných situací, prostředí a míra ovlivnění jednotlivých složek není předem měřitelná. Uvádím několik zajímavých příkladů, které jsou těžce měřitelné a jejich parametry se v průběhu růstu jedince mění a vyvíjí.

Negativním ovlivněním rozvoje talentovanosti je stres. Osobnostní typologie v psychologii věnuje pozornost celé radě charakteristik, které ovlivňují zdraví jedince a působí proti negativním důsledkům stresu. Důležitým činitelem ovlivňujícím rozvoj talentované osobnosti je dispoziční optimizmus.(Scheirer a Carver, 1985) Je spojen s extroverzí a stabilitou

(nedostatkem neuroticizmu, respektive úzkosti). Přesvědčení, že vše dopadne dobře, orientuje osobnost na budoucí očekávání a dokáže pozitivně ovlivnit rozvoj talentované osobnosti. Rozsah „vlastnictví“ dispozičního optimismu je individuální a jedinec s vysokou hladinou je schopen rozvíjet svůj talent vyšším tempem.

Dalším zajímavým parametrem ovlivňujícím příjem a zpracování informací je interpersonální chování. Může být dominantní, zodpovědné, afiliační, závislé, submisivní, rezervované, agresivní a egocentrické. (Osecká, 2011) Poměr skóre základních dimenzí interpersonálního chování určuje repertoár chování, který si jedinec připisuje a jeho forma ovlivňuje ochotu přenosu a předávání informací a jeho trénovatelnost.

Dalším parametrem ovlivňujícím chování jedince a rozvoj jeho talentovanosti je emoční inteligence. Schopnost zvládat osobní problémy a situace, ve kterých se jedinec během vývoje dostává, souvisí se schopností zvládat své vlastní emoce, neztratit hlavu a zároveň si uvědomovat vlastní pocity a rozumět tak své motivaci a tomu, proč dáváme některým věcem přednost před jinými. Přitom musíme být schopni podívat se na věc ze stejného úhlu jako druzí a předvídat jak budou reagovat (např. vztah trenér – sportovec). K opravdovému úspěchu je potřeba dostatečné sebevědomí, potřeba ovládat se, být vysoce motivovaní a komunikativní a ovládat všechny sociální dovednosti.

Emoční inteligence zahrnuje oblasti schopností:

- Sebeovládání (schopnost zvládat a kontrolovat svůj emoční stav)
- Sebeuvědomění (znalost sebe, svých emocí a toho, co mi mé emoce sdělují)
- Motivace (schopnost využít energii emocí pro dosahování svých cílů)
- Empatie (schopnost rozpoznat a číst emoce druhých)
- Sociální dovednosti (navazování a udržování společenských vztahů a ovlivňování druhých) (Wood, Tolley, 2003)

Mezi rozvojem talentovanosti jedince a vysokou mírou emoční inteligence je jednoznačně přímá úměra. Emoční inteligence zefektivňuje osobní rozvoj jedince.

I vysokou míru talentovanosti jedince dokáže velmi negativně ovlivnit výživa, poruchy výživy nebo jen jistým směrem zaměřené sociální prostředí, které ovlivňuje jídelníček jedince. Jistě v popředí vnímáme míru ovlivnění výkonnosti jedince, rozvoje jeho talentovanosti v souvislosti s kvalitou výživy související s rozvojem tělesných systémů a tkání. Jídlo, ale není pouze biologickou potřebou, uspokojuje emoční i psychosociální potřeby jedince a pomáhá se začleňováním do společnosti. Nutriční styl, postoje vůči jídlu, nutriční preference, averze i chuťové specifčnosti jsou výsledkem vývojových procesů i četných vnějších vlivů. Vyvíjející se jedinec žije ve společnosti a v prostředí, které mu poskytuje příklady a které může navodit příznivou nebo nepříznivou životní trajektorii, jež se upevňuje ve formě postojů k jídlu nutričních a hygienických návyků a také typů chování. Výživa v souvislosti se sociálním prostředím je velmi důležitým faktorem ovlivňujícím tělesný a duševní rozvoj jedince. Jde o kontext života společnosti, jedince, rodiny a vývoje osobnosti zejména dítěte. Výživa pomáhá

ke zlepšování komunikace s lidmi a je nástrojem, který pomáhá zlepšovat kvalitu života, součinnost s přírodou a lidmi. (Fraňková, 2000)

Nalezení cesty optimálního tělesného a duševního vývoje, ve kterém jídlo, tělesný pohyb, duševní rovnováha, celkový rozvoj osobnosti jsou předpokladem zdravého způsobu života a efektivnímu rozvoji činitelů talentovanosti.

1.3. Závěr

Složky determinující osobnost budoucího sportovce lze definovat. Míra vlivu jednotlivých složek a jejich vzájemných vztahů na osobnost je ale vysoce individuální a specifická. Osobnost sportovce je živým organismem, který se neustále dotváří a modifikuje. Růst a vývoj organismu, stejně jako formování osobnosti každého jednotlivce od dětství až do dospělosti je souvislý, stadijný a nezvratný proces složité diferenciaci, integrace a adaptace. To klade značné nároky na odpovědnost při výběru talentu. Náročnost a rozsáhlost problematiky výběru talentů dokonale vystihuje níže uvedená citace, kterou bych zmínila na závěr své práce.

„Celá problematika výběru talentů připomíná přechod pohoří. Jakmile překonáme jeden vrchol, otevře se před námi množství dalších horských štítů, které máme překonat.“ (Perič, 2004)

1.4. Seznam použité literatury

DOVALIL, J. a kol., *Výkon a trénink ve sportu*. Praha: Olympia, 2005. 336s. ISBN 80-7033-928-4

FRAŇKOVÁ, S. a kol., *Výživa a vývoj osobnosti dítěte*. Praha: HZ Editio, 2000. 198s. ISBN 80-86009-32-7

OSECKÁ, L., *Typologie v psychologii*. Praha: Academia, 2001. 161s. ISBN 80-200-0854-3

PERIČ, T., SUCHÝ J., *Identifikace sportovních talentů*. Praha: Karolinum, 2010. 247s. ISBN 978-80-246-1881-4

PERIČ, T. a kol., *Výběr sportovních talentů*. Praha: Grada, 2006. 100s. ISBN 80-247-1827-8

SLEPIČKA, P., HOŠEK, V., HÁTLOVÁ, B. *Psychologie sportu*. Praha: Karolinum, 2006. 230s. ISBN 80-246-1290-9

WOOD, R., TOLLEY, H., *Testy emoční inteligence*. Brno: Computer press, 2003. 123s. ISBN 80-7226-890-0

<http://www.fsport.uniba.sk/fileadmin/user_upload/editors/dekanat/veda/identifikace_sportovnich_talentu_sbornik.pdf >[cit. 2012-2-10].

<http://is.muni.cz/th/175824/fsps_b/Bakalarka_EU.txt>[cit. 2012-2-10].